

Nederland moet beseffen dat het Iraanse regiem onze vijand is en dat schending van onze soevereiniteit onacceptabel is

Posted on 29 juni 2024 by Bart Collard

De statelijke dreiging vanuit het Iraanse regiem ondermijnt de Nederlandse democratische rechtsstaat. Sinds de islamitische revolutie in Iran eind jaren ’70 van de vorige eeuw tolereert het regiem geen tegengeluiden en worden dissidenten geïntimideerd, bedreigd of vermoord; de lange arm van Teheran reikt tot ver in het buitenland. Zelfs in Nederland.

Veel politieke dissidenten hebben te maken gehad met bedreigingen naar henzelf en intimidaties of geweld naar hun familieleden in Iran, zoals onder andere opgetekend in *De Amerikaan* van Karadj van Keyvan Shahbazi.

Steekpartij

In 2015 werd Mohammad Reza Kolahi Samadi – die in Nederland leefde als Ali Motamed; later de Enecoman genoemd – vermoord in Almere en in 2017 onderging Ahmad Mola Nissi hetzelfde lot. Van beide moorden wordt aangenomen dat deze in opdracht van het Iraanse regiem zijn gepleegd.

Diezelfde vermoedens bestonden ook over een steekpartij in Leeuwarden in juni 2020 waarbij een 64-jarige Iraniër 22 keer gestoken werd door een landgenoot. De moord op Ali Motamed werd echter uitgevoerd door de Mocro Maffia; die op Nissi mogelijk ook door een crimineel netwerk. Iran lijkt regelmatig gebruik te maken van criminelen om liquidaties te plegen, zo blijkt ook uit een recente casus in Nederland.

Begin mei werd geprobeerd om in te breken in de woning van de 47-jarige Iraanse activist en journalist Siamak Tadayon Tahmasbi in Haarlem. De Iraniër sliep vervolgens een maand slecht en at amper. Uit angst hield hij voortdurend de camerabeelden van zijn woning in de gaten. Op 6 juni zag hij twee zich vreemd gedragende mannen bij zijn woning en hij belde de politie. Toen de politie ter plekke kwam renden de twee weg, maar de politie kon ze aanhouden. De Franse Tunesiër Mehrez A. en een 27-jarige Colombiaan hadden vuurwapens bij zich en leken Siamak Tadayon Tahmasbi te hebben willen omleggen.

Mehrez A. bleek internationaal te worden gezocht. Hij zou zijn betrokken bij de moordpoging op de 78-jarige Spaanse politicus Alejo Vidal-Quadras van de islam-kritische partij Vox. Hij was kritisch op het Iraanse regiem en had contact met opppositiegroeperingen in het land. Vidal-Quadras werd op straat in het gezicht geschoten, maar overleefde de aanslag. Volgens *El Mundo* gaat het onderzoeksteam van de politie ervan uit dat het Iraanse regiem de opdracht voor de moordpoging heeft gegeven en dat deze binnen slechts drie maanden is voorbereid.

Ook critici buiten Iran moeten vrezen voor hun leven

Volgens de Spaanse krant lag de uitvoering mogelijk bij de Mocro Maffia, die vervolgens Mehrez A. heeft ingehuurd. De aanleiding voor dat vermoeden is een vermeend financieel geschil. Mehrez wilde geld zien, dat de Mocro Maffia niet zou

hebben willen geven omdat Vidal-Quadras nog leeft. Mehrez A. geldt als een hardliner. Vlak voor de aanslag op de politicus vermoordde hij een politie-informant op brute wijze. Hij stenigde de man dusdanig dat het lichaam nauwelijks herkenbaar was. Waarschijnlijk wilde hij er een boodschap mee afgeven.

Spanje verzoekt Nederland daarnaast om de 27-jarige Chahinez K. uit Den Bosch uit te leveren op verdenking van het financieren en voorbereiden van de aanslag op de politicus. Zij zou 250 euro hebben overgemaakt aan haar ex-man, die voorverkenningen zou hebben gepleegd voor de aanslag in Spanje. Zelf beweert ze te zijn misbruikt, wat mogelijk lijkt. De aanslag op Alejo Vidal-Quadras toont aan dat het niet slechts Iraanse dissidenten zijn die te vrezen hebben voor de lange arm van Teheran. Ook critici die zijn geboren en getogen in Europa hebben te vrezen voor het regiem.

Verhoogde aandacht geboden

Siamak Tadayon Tahmasbi, het beoogde slachtoffer in Haarlem, vertelde later dat hij regelmatig intimiderende boodschappen van de Iraanse inlichtingendienst kreeg, meestal via bekenden. In een van die berichten werd geïnsinueerd dat zijn lot hetzelfde zou zijn als dat van Mohammad Reza Kolahi Samadi die in Almere werd vermoord.

Naar aanleiding van schriftelijke vragen van VVD-Kamerlid Ulysse Ellian stelde de minister van Justitie en Veiligheid aanvankelijk dat Nederland niet betrokken was bij het onderzoek naar de aanslag in Spanje. Gisteren vroeg Ellian aan de minister of er nu wel actief wordt ingezet op het blootleggen van de rol van het Iraanse regiem bij deze moordaanslag en de poging daartoe in Haarlem. Verhoogde aandacht voor acties van vreemde statelijke actoren op Nederlands grondgebied lijkt geboden te zijn.

Aantasting soevereiniteit

De Nederlandse staat bepaalt wat er op haar grondgebied niet mag gebeuren. In onze democratische rechtsstaat stellen volksvertegenwoordigers wetten vast. Zo mag niemand moorden en ligt het geweldsmonopolie bij de politie. Wie toch geweld gebruikt – en in het ultieme geval een moord pleegt – kan een gevangenisstraf krijgen.

Als een andere staat op Nederlands grondgebied opereert en daar gewelddadige acties pleegt, dan tast die staat daarmee de soevereiniteit van de Nederlandse overheid aan. Sterker nog, het gaat om een ernstige ondermijning van de democratische rechtsstaat. Ons systeem van regels en rechtshandhaving, dat aan de basis staat van onze liberale samenleving, wordt daarmee genegeerd. Zonder een adequaat en sterk tegengeluid ontstaat de boodschap voor kwaadwillende statelijke actoren dat politiek geweld probleemloos uitgevoerd kan worden in Nederland.

Digitale light-variant koude oorlog

We verkeren in een digitale light-variant van een koude oorlog met landen als Rusland, China en Iran. Over Rusland en China deelt de AIVD relatief veel in haar jaarverslagen, waarin met name wordt gewaarschuwd voor cyberaanvallen en spionagepogingen. Maar Iran is ook actief in de fysieke wereld, met klassieke inlichtingenoperaties.

De AIVD wist dat er een dreiging uitging tegen Ahmad Mola Nissi uit Den Haag, maar wist de moord niet te voorkomen. Hoewel de AIVD er aandacht voor heeft, hebben al deze liquidaties en pogingen daartoe plaatsgevonden op Nederlands grondgebied. Schieten de AIVD, MIVD en politie dan tekort daarin?

Het toont in elk geval dat er meer aandacht mag komen voor de dreiging van statelijke actoren. Eens te meer als die dreiging hand in hand gaat met terrorisme en georganiseerde misdaad (de zogenaamde crime-terror nexus), want dat maakt dat staten zich meer kunnen veroorloven. Als zij liquidaties op politieke tegenstanders zelf niet hoeven uit te voeren, maar kunnen uitbesteden, dan is het risico om – bewijsbaar – onderkend te worden als opdrachtgever vele malen kleiner.

Zo'n gewelddadige ondermijning van de democratische rechtsstaat kan niet worden toegestaan. Oorlogvoering gaat niet altijd over het gooien van bommen en granaten tussen staten. Het kan plaatsvinden door uitholling van een rechtsstaat om aan te tonen dat die niet weerbaar is. Het kan gaan om een technologische cyberstrijd, waarbij economische schade wordt aangericht of informatie wordt gestolen.

Diplomatieke signalen

Door het zwakker worden van de ene staat kan de andere profiteren. Er moet voorkomen worden dat Iran van zo'n situatie profiteert ten koste van Nederland. Dat begint met het opschalen op dit thema binnen de politie en inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Meer mensen moeten zich actief bezighouden met dit thema.

Maar er moeten ook diplomatieke signalen worden afgegeven. Aanwezigheid van onze ambassadeur bij de inauguratie van massamoordenaars zoals Ebrahim Raisi – de president die recentelijk stierf in een helikoptercrash – geeft een verkeerd signaal. Nederland dient te beseffen dat Iran niet het stoute jongetje van de klas is, nee, het regiem is de vijand van het Westen, van de liberale verworvenheid die wij kennen. Een bedreiging voor onze open samenleving, voor onze manier van leven.

*Van **Bart Collard** verscheen in 2023 'Het recht op misinformatie'. Het boek is overal te koop en te bestellen, ook in de winkel van Wynia's Week. Kijk HIER.*

*De donateurs maken **Wynia's Week** mogelijk. Doet u mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk HIER. Hartelijk dank!*